

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΣΤΡΟΦΥΣΙΚΗΣ, ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, 157 84 ΑΘΗΝΑ

Καθ. Κ. Τσίγκανος, κτίριο IV, Τηλ/Fax: 210-727-6915, e-mail: tsingan@phys.uoa.gr

Καθ. κ. Ι. Α. Τσουκαλά

Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας

Μεσογείων 14-18

Αθήνα 115 10

20 Μαΐου, 2008

Αξιότιμε κ. Γενικέ,

Ευχαριστώ για την πρόσκλησή σας της 19/5/2008 για συμμετοχή μου στη 3^η συνεδρίαση της Ομάδας Κρούσης Ελλάδος-ΕΟΔ την 21/5/2008. Επειδή αναφέρετε ότι θα συζητηθεί και «η μέχρι τώρα εμπειρία (lessons learned)» θα ήθελα να σας καταθέσω τη δική μου σχετική εμπειρία από την μέχρι τώρα πορεία.

Καταρχάς, ήδη διανύουμε τη 2^η και τελευταία 3/ετία της κρίσιμης μεταβατικής περιόδου προσαρμογής της Ελλάδος στα Διαστημικά. Ενώ αρχικά είχαμε υπολογίσει μια Πρόσκληση Ιδεών ανά έτος, πέρασαν ήδη 3 έτη και δεν έχει ολοκληρωθεί ούτε καν η πλήρης υλοποίηση (implementation) της 1^{ης}. Αυτό θα έχει πολλαπλές συνέπειες για τις Διαστημικές φιλοδοξίες της χώρας: (α) **μεγάλη καθυστέρηση στην απορροφητικότητα των κονδυλίων επιστροφής που δικαιούμεθα** (β) πιθανόν **πολλά εκατομμύρια Ευρώ θα πάνε χαμένα**, ή, (γ) **την τελευταία στιγμή θα διαμοιράζονται με τρόπους βεβιασμένους**, σε μιά συγκυρία απόλυτης ανυπαρξίας χρηματοδότησης της αντίστοιχης επιστημονικής κοινότητας από τη Πολιτεία. Όλα αυτά θα έχουν ως συνέπεια η χώρα να χάνει το διαστημόπλοιο που θα την οδηγούσε στη νέα διαστημική εποχή και αντίστοιχη ανάπτυξη (ως γνωστόν για κάθε Ευρώ τέτοιας επένδυσης επιστρέφονται περί τα 10 Ευρώ).

Κρίμα, γιατί είχαμε όλοι επενδύσει τόσα σε αυτό το όραμα.

Ας επανέλθω όμως στην περίφημη 1^η Πρόσκληση Ιδεών, στην εκτεταμένη διαφήμιση της οποίας είχαμε όλοι συμβάλλει με αποτέλεσμα η επιστημονική κοινότητα να έχει αυξημένες προσδοκίες.

Το αποτέλεσμα απογοητευτικό.

Πρώτον, αλληπάλληλες καθυστερήσεις και επεκτάσεις της καταληκτικής ημερομηνίας με αποτέλεσμα να μαζευτούν πολλές προτάσεις που δυσχέραναν τη σωστή επεξεργασία τους. Δεύτερον, η όλη διαδικασία επιλογής των προτάσεων ήταν **επιεικώς απαράδεκτη**. Ένας **μηχανικός του ΕΟΔ** (ο Γραμματέας της Ομάδας Κρούσης Ελλάδος-ΕΟΔ κ. Pedro Baptista) αφέθηκε να αποφασίσει απολυταρχικά και προκλητικά το μέλλον της Ελληνικής Διαστημικής, κάτι για το οποίο σε προηγούμενο σημειώμά μου σας είχα ενημερώσει σχετικά. Προτάσεις που είχαν υποβληθεί από τα σημαντικότερα ιδρύματα της χώρας και είχαν χαρακτηριστεί πολύ καλές από την τεχνική αξιολόγηση του ΕΟΔ, απορρίπτονταν με 2-3 λέξεις από τον κ. Baptista (“Do not fund”), που σημειωτέον, ούτε καταδεχόταν να απαντήσει στις αιτούμενες επεξηγήσεις (εμού συμπεριλαμβανομένου). Φοβάμαι κ. Γενικέ, ότι ο κ. Baptista μας αντιμετωπίζει ως ιθαγενείς ή τριτοκοσμικούς. Προσωπικά βρέθηκα αρκετές φορές, ως μέλος της Ομάδας Κρούσης Ελλάδος-ΕΟΔ, στη δύσκολη θέση να προσπαθώ να δικαιολογήσω σε συναδέλφους μου που υπέβαλαν τέτοιες προτάσεις, είχαν θετική αξιολόγηση, αλλά απερρίφθησαν, τις αποφάσεις του κ. Baptista.

Ιδιαίτερα, και σαν συνέπεια αυτών των καθυστερήσεων και του τρόπου υλοποίησης της 1^{ης} Πρόσκληση Ιδεών, **η Διαστημική και Αστρονομική κοινότητα είναι βαθιά απογοητευμένη** από την μέχρι τώρα πορεία μας στον ΕΟΔ. Είναι απορίας άξιον γιατί καμμία πρόταση της Ελληνικής Διαστημικής και Αστρονομικής κοινότητας δεν επελέγη από την προηγούμενη Πρόσκληση Ιδεών, παρά τις περί του αντιθέτου προτάσεις μου στη ΓΓΕΤ για να επιλεγούν έστω δειγματοληπτικά 1-2 σχετικές προτάσεις. Συγκεκριμένα, σας είχα αναφέρει ως τέτοιες τις προτάσεις της Κρήτης (Β. Χαρμανδάρης) για το μεγάλο παρατηρητήριο υπερύθρου Herschel, και την πρόταση του Παν. Αθηνών (Μ. Κοντιζά) σχετικά με την αποστολή GAIA. Υπενθυμίζω τα σχετικά σχόλια του Technical Review : «An interesting proposal with potential application to image reconstruction technique. The proposal is clear and well-argued with focussed and realistic goals. The initial application to Herschel looks feasible within the estimated cost. Although the possibility of increasing slightly the resolution of Herschel images is only a marginal benefit, would expect the project to deliver a useful and usable output. It should be noted that the FORTH institute from

which the proposal originates is already involved in Herschel data processing through a normal contract (19464).

Και για τη 2^η : «A valuable proposal with direct applicability to the Gaia project of ESA. Will lead to useful and useable results from the phase 1 investment of 100 Keuro. The project is important for the Gaia scientific output. The overall approach is logical and appears to have been well thought through. The cost is realistic and the proposed schedule is both feasible and in line with the needs of the Gaia project. The activities described here are part of a much larger effort in Europe which has been agreed by the consortium». Η γνώμη όμως του κ. Baptista, είναι διαφορετική : Do not fund. Should be covered by the Science Programme».

Και οι 2 αυτές προτάσεις θα μπορούσαν να έχουν οδηγήσει σε Ελληνική εμπλοκή στις μεγάλες αποστολές (Cornerstone missions) της ESA Herschel/Planck (το μεγάλο δορυφορικό τηλεσκόπιο υπερέθρου, προϋπολογισμού πλέον του 1 δις Ευρώ) και GAIA (το μεγάλο αστρομετρικό τηλεσκόπιο του ΕΟΔ). Απερρίφθησαν και οι 2 από τον κ. Baptista με συνέπειες για τις φιλοδοξίες και το μέλλον της Διαστημικής/Αστροφυσικής στη χώρα ! Θεωρώ ότι και οι 2 αυτές προτάσεις είναι χαρακτηριστικές του πνεύματός του να παρεμβαίνει αρνητικά παρά τα θετικότερα σχόλια του Technical Review. Γνωρίζω και άλλες παρόμοιες προτάσεις που υπεβλήθησαν από αξιόμαχες και αναγνωρισμένες ομάδες αλλά διαγράφησαν απο τον κ. Baptista, λαμβάνοντας, νομίζω, σίγουρα όχι τις προτεραιότητες και ιδιαιτερότητες της Ελληνικής πλευράς.

Ποιές είναι οι προτάσεις μου :

- Να ζητηθεί απο τον ΕΟΔ **παράταση της 6/ετούς μεταβατικής περιόδου (κατά 2 έτη)**. Εμείς δεν ευθυνόμεθα αν το γραφείο νέων μελών του ΕΟΔ είναι υποστελεχωμένο και ο Γραμματέας του δεν κάνουν καλά τη δουλειά τους με αποτέλεσμα αυτές τις απαράδεκτες καθυστερήσεις.
- **η σύνθεση της Ελληνικής πλευράς του Task Force, πρέπει να διευρυνθεί με τη συμμετοχή και των εθνικών εκπροσώπων στον ΕΟΔ.**
- **Η Ελληνική πλευρά πρέπει να παίξει ένα πιο ενεργό ρόλο στην επιλογή των προτάσεων που τελικά θα χρηματοδοτηθούν**, αφού εν κατακλείδι είναι Ελληνικά τα κονδύλια που διανέμει η Task Force. Η επιστημονική/τεχνολογική/διοικητική Ελληνική κοινότητα πρέπει να έχει ισχυρό λόγο μέσα στην Task Force αφού γνωρίζει πολύ καλύτερα από ανθρώπους σαν τον κ. Baptista τις Ελληνικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

Επίσης, σε θέματα της ΓΓΕΤ:

- Θεωρώ **ατυχή την ματαίωση του καιρίου προγράμματος της ΓΓΕΤ για την υποστήριξη της Ελληνικής συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς**, με την δικαιολογία έλλειψης προσωπικού. Είναι αδύνατον μέχρι τώρα, με βάση το υπάρχον σύστημα της ΓΓΕΤ να υπάρξει χρηματοδότηση προγραμμάτων Διαστημικής/Αστροφυσικής που έχουν ήδη γίνει δεκτά από τον ΕΟΔ (παρά την υπόσχεση, χρηματοδότηση στο σχετικό πρόγραμμα PRODEX δεν δόθηκε, ούτε για μερικές 100.000 € ενώ τώρα πρόκειται να χαθούν εκατομμύρια € !).

κ. Γενικέ,

γνωρίζετε ότι έχω ιδιαίτερη εκτίμηση στο προσωπό σας και την επιτυχή θητεία σας στη ΓΓΕΤ. Ομως, ούτως εχόντων των πραγμάτων, με λύπη μου θεωρώ ότι πρέπει να σας υποβάλλω την παραίτησή μου από την Ομάδα Κρούσης Ελλάδος-ΕΟΔ. Η θέση μου ως εκλεγμένου προέδρου της Ελληνικής Αστρονομικής Εταιρείας δεν μου επιτρέπει να συμμετέχω σε επιτροπή εκπροσώπησης της Ελληνικής Διαστημικής/Αστρονομικής κοινότητας στην οποία είμαι υπόλογος και στην οποία εκπροσώπηση, κατά τα ανωτέρω, δεν διασφαλίζονται τα συμφέροντα αυτής της Ελληνικής επιστημονικής κοινότητας. Εάν αυτό αλλάξει, θα είμαι στη διαθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Κανάρης Τσίγκανος, Καθ. Αστροφυσικής Παν/μίου Αθηνών,
Πρόεδρος της Ελληνικής Αστρονομικής Εταιρείας